

Štatút súťaže Národná cena za dizajn

V súlade so zriaďovacou listinou Slovenského centra dizajnu MK-3058/2014-110/20851 z 8. decembra 2014 a jej Dodatkom č. 1 MK-2989/2018-110/4962 z 26. marca 2018 vydáva Slovenské centrum dizajnu po dohode s Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky Štatút súťaže Národná cena za dizajn.

Článok 1 Základné ustanovenia

1. Vyhlasovateľmi súťaže Národná cena za dizajn (ďalej len „súťaž“) sú Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a štátna príspevková organizácia Slovenské centrum dizajnu.
2. Súťaž odborne a organizačne zabezpečuje Slovenské centrum dizajnu (ďalej len „organizátor“) prostredníctvom organizačného tímu súťaže, ktorý vymenúva riaditeľ/ka organizátora.
3. Súťaž je najvyššou formou ocenenia v oblasti slovenského dizajnu.
4. Súťaž sa koná každý rok – v nepárnom roku je zameraná na produktový dizajn, v párnom roku na komunikačný dizajn.

Článok 2 Cieľ súťaže

Cieľom súťaže je:

- a) podporiť profesionálnu prácu autoriek/autorov slovenského dizajnu a subjekty spolupracujúce s dizajnérkami/dizajnérmami,
- b) podporiť uplatnenie slovenských dizajnérok/dizajnérov, subjektov spolupracujúcich s dizajnérkami/dizajnérmami a iných profesionálok/profesionálov pracujúcich v oblasti dizajnu v medzinárodnom prostredí, špeciálne v rámci Európskej únie,
- c) prezentovať širokej verejnosti aktuálnu tvorbu dizajnérok/dizajnérov v jej najširšej podobe,
- d) motivovať subjekty na Slovensku ku kontinuálnej spolupráci s profesionálnymi dizajnérkami/dizajnérmami,
- e) podporiť dizajn, ktorý zohľadňuje myšlienky trvalej udržateľnosti a zodpovednosti dizajnérok/dizajnérov a ich klientov,

- f) podporiť rozvoj teórie dizajnu a odbornej publicistiky v danej oblasti,
- g) mapovať, dokumentovať a prezentovať vývoj slovenského dizajnu.

Článok 3

Prihlasovanie do súťaže

1. **Prihlasovateľmi** do súťaže môžu byť:
 - a. **profesionálni** dizajnéri/dizajnérky, dizajnérske štúdiá a iné subjekty tvoriace v oblasti dizajnu; zahraničné dizajnérky/dizajnéri a subjekty iba vtedy, ak prihlásená práca vznikla v spolupráci s iným subjektom zo Slovenska,
 - b. **klienti**, ktorých prihlásené dielo vzniklo v spolupráci s dizajnérkami/dizajnérmi, zahraniční klienti iba vtedy, ak dizajn vznikol v spolupráci so slovenskými dizajnérkami/dizajnérmi,
 - c. do súťažnej kategórie Študentský dizajn sa môžu prihlásiť **študentky/študenti vysokej školy** s výučbou dizajnu na Slovensku bez ohľadu na štátnu príslušnosť (štúdium alebo stáž) alebo študentky/študenti so slovenskou štátnou príslušnosťou študujúci na vysokej škole s výučbou dizajnu v zahraničí (štúdium alebo stáž).
2. Pod pojmom profesionálna/y dizajnérka/dizajnér sa myslí osoba s ukončeným vysokoškolským vzdelaním 1. stupňa (bakalár) v odbore dizajn s minimálne ročnou praxou alebo osoba bez formálneho vzdelania v odbore dizajn, ktorá sa preukázateľne minimálne dva roky venuje tvorbe dizajnu.
3. Prihlasovanie do súťaže sa realizuje prostredníctvom online formulára na webovom sídle organizátora.
4. Účasť v súťaži je **podmienená uhradením súťažného poplatku** špecifikovaného v Súťažných podmienkach, zverejnených na webovom sídle organizátora.

Článok 4

Organizačný tím a porota

1. Súťaž vyhodnotí medzinárodná odborná porota (ďalej len „porota“), ktorá má minimálne 5 členov; tvoria ju dizajnérky/dizajnéri a odborníčky/odborníci zo súvisiacich odborov, z ktorých najmenej jedna/jeden je zo zahraničia alebo v zahraničí dlhodobo pôsobí.
2. Porotu pre aktuálny ročník vymenúva ministerka/minister kultúry Slovenskej republiky na základe návrhu riaditeľky/riaditeľa organizátora.
3. Organizátor si vyhradzuje právo v prípade potreby prizvať na zasadnutie poroty ďalšie odborníčky/ďalších odborníkov, ktorí budú mať poradný hlas.

4. Riaditeľka/riaditeľ organizátora môže do súťaže prizvať odborníčku/odborníka v oblasti dizajnu na pozíciu kurátorky/kurátora súťaže. Kurátorka/kurátor je súčasťou organizačného tímu a je členkou/členom poroty súťaže.
5. Súčasťou organizačného tímu môžu byť aj ďalšie členky/ďalší členovia (interné zamestnankyne/interní zamestnanci organizátora a externé spolupracovníčky/externí spolupracovníci organizátora) podľa aktuálnej potreby daného ročníka súťaže.

Článok 5

Súťažné kategórie

1. Prihlasovatelia prihlasujú svoje diela do jednotlivých kategórií, ktoré sú členené podľa aktuálneho stavu odboru, reflektujú aktuálne trendy, potreby a situáciu v oblasti komunikačného alebo produktového dizajnu na Slovensku, sú zostavené organizačným tímom na čele s kurátorkou/kurátorom súťaže a sú vyhlásené organizátorom v Súťažných podmienkach pre aktuálny ročník pred termínom začiatku prihlasovania.
2. **V nepárnom roku sa hodnotia diela z oblastí produktového dizajnu**, ide najmä o:
 - a) diela vyrábané sériovo bez ohľadu na veľkosť série a spôsob výroby, ktorých dizajn bol vytvorený profesionálnou dizajnérkou/profesionálnym dizajnérom pre konkrétneho klienta a/alebo ktoré boli uvedené do praxe,
 - b) diela – solitéry, ktoré boli vytvorené profesionálnou dizajnérkou/profesionálnym dizajnérom, a ktoré nemuseli vzniknúť pre konkrétneho klienta,
 - c) modely, prototypy, návrhy výrobkov a dizajnové koncepty vytvorené na pôde vysokej školy s výučbou dizajnu na Slovensku alebo počas štúdia alebo stáže na vysokej škole s výučbou dizajnu v zahraničí, a ktoré vznikli na základe zadania pedagogičky/pedagóga - semestrálne, bakalárske, magisterské a dizertačné práce (kategória Študentský dizajn),
 - d) inovatívne, experimentálne dizajnérske koncepty, modely, prototypy a výskumné projekty, ktoré vznikli z vlastnej iniciatívy profesionálnych dizajnérok/dizajnérov alebo študentiek/študentov (bez objednávky klienta a bez zadania a vedenia pedagógom) zamerané na hľadanie nových smerov v oblasti dizajnu a/alebo nerealizované alebo nepublikované projekty s potenciálom širších presahov.
3. **V párnom roku sa hodnotia diela z oblastí komunikačného dizajnu**, ide najmä o:
 - a) projekty a diela určené na sprostredkovanie informácie, ktorých dizajn bol vytvorený profesionálnymi dizajnérkami/dizajnérmí pre konkrétneho klienta, a/alebo ktoré boli uvedené do praxe,
 - b) študentské projekty, ktoré vznikli na pôde vysokej školy s výučbou dizajnu v Slovenskej republike alebo počas štúdia alebo stáže na vysokej škole s

- výučbou dizajnu v zahraničí - semestrálne, bakalárske, magisterské a dizertačné práce (kategória Študentský dizajn),
- c) inovatívne, experimentálne dizajnérske koncepty, modely, prototypy a výskumné projekty, ktoré vznikli z vlastnej iniciatívy profesionálnych dizajnérov/dizajnérov alebo študentiek/študentov (bez objednávky klienta a bez zadania a vedenia pedagógom) zamerané na hľadanie nových smerov v oblasti dizajnu a/alebo nerealizované alebo nepublikované projekty s potenciálom širších presahov.
4. Jednotlivé súťažné kategórie sú špecifikované v Súťažných podmienkach aktuálneho ročníka, ktoré sú k dispozícii na webovom sídle organizátora – www.scd.sk.
5. Prihlasovateľky/prihlasovatelia môžu prihlásiť viac diel, avšak každé dielo prihlasujú iba do jednej z kategórií. Prípadné obmedzenie počtu prihlásených diel je špecifikované v súťažných podmienkach. Špecifikácia odporúčaných oblastí patriacich do jednotlivých kategórií je obsahom súťažných podmienok.
6. Organizátor má právo preradiť dielo z kategórie, v ktorej bolo prihlásené, do inej kategórie, pokiaľ jeho zaradenie prihlasovateľom nespĺňa kritéria danej kategórie. Organizátor môže takisto dielo rozdeliť do viacerých kategórií, ak jednotlivé časti diela spĺňajú kritériá na zaradenie do viacerých kategórií. Uvedené úkony môžu nastať len so súhlasom prihlasovateľa, ktorý bude o preradení/rozdelení vopred informovaný organizátorom. Pokiaľ nebude prihlasovateľ súhlasiť s navrhovanými zmenami a dielo teda nebude zaradené do danej kategórie správne, nebude toto dielo/prihláška pokračovať v súťaži.

Článok 6 Nominácie a ocenenia

V súťaži porota z prihlásených diel nominuje maximálne 5 diel v každej z vyhlásených kategórií (viď Súťažné podmienky aktuálneho ročníka).

1. V súťaži porota **vyberie z nominovaných diel maximálne jednu hlavnú cenu** - v nepárnom roku v jednotlivých kategóriách produktového dizajnu, v párnom roku v jednotlivých kategóriách komunikačného dizajnu.
2. V súťaži sú udelené tiež **Ceny pre osobnosti dizajnu**:
 - a) **Cena Etablovaná/ý dizajnér/ka** - udeľuje sa osobnostiam alebo kolektívom za výrazné aktivity v dizajnérskej praxi počas uplynulých dvoch rokov na základe diel prihlásených do jednotlivých kategórií s prihliadnutím na širší kontext ich tvorby. Cena je udeľovaná porotou v spolupráci s kurátorom.
 - b) **Cena Nový zjav** – udeľuje sa osobnostiam alebo kolektívom za výrazné aktivity v dizajnérskej praxi na začiatku ich kariéry za originalitu a množstvo kvalitných výstupov vytvorených počas posledných dvoch rokov na základe diel

prihlásených do jednotlivých kategórií s prihliadnutím na širší kontext ich tvorby. Cena je udeľovaná porotou v spolupráci s kurátorom.

- c) **Cena za dlhodobý kultúrny prínos** v oblasti dizajnu na základe návrhu organizačného tímu a rozhodnutia poroty pre osobnosti alebo kolektívy pôsobiace v oblasti dizajnu za kultúrny a intelektuálny prínos v tejto oblasti: výnimočný počin alebo celoživotné dielo, tvorivú a inovačnú dizajnérsku prácu, teoreticko-kritickú publikačnú činnosť a historiografiu, organizačnú prácu a podporu vzdelávacích projektov a pod. Cena je udeľovaná v spolupráci s Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky.
- d) **Cena za dlhodobý hospodársky prínos** v oblasti dizajnu na základe návrhu organizačného tímu a rozhodnutia poroty. Cena je určená pre osobnosti a firmy tvoriace alebo používajúce dlhodobo dizajn v nadštandardnej miere a kvalite s dôrazom na jeho hospodársky prínos: systematická aplikácia dizajnu vo firemnej stratégii oceneného, výnimočné riešenia v dizajne, ktoré prispeli k zlepšeniu hospodárskych výsledkov a konkurencieschopnosti oceneného a pod. Cena je udeľovaná v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky.

- 3. Návrhy na ceny pre osobnosti za dlhodobý prínos podľa odseku 2 písmena c) a d) zostavuje organizačný tím v období pred zasadnutím poroty a predkladá ich počas jej zasadnutia na posúdenie. Porota súťaže rozhodne o udelení, alebo neudelení ceny za dlhodobý prínos a svoj výsledok oznámi prostredníctvom organizátora príslušnému ministerstvu. Cenu za dlhodobý kultúrny prínos v oblasti dizajnu oznámi Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky. Cenu za dlhodobý hospodársky prínos v oblasti dizajnu oznámi Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky.
- 4. Porota môže udeliť po dohode s organizačným tímom aj špeciálne uznania.
- 5. Vyhlasovatelia si vyhradzujú právo niektorú z cien neudelieť, buď na základe odporúčania poroty alebo rozhodnutia príslušných ministerstiev.
- 6. Držitelia cien získajú diplom oprávňujúci označovať ocenený produkt alebo projekt názvom Národná cena za dizajn a získanej ceny. Organizátor súťaže môže oceniť víťazné diela ďalšími finančnými, alebo nefinančnými odmenami. Odmeny nebudú poskytované z prostriedkov štátneho rozpočtu, ale výhradne z iných zdrojov a budú zverejnené pred vyhlásením výsledkov na webovom sídle organizátora. Držitelia nominácii získajú možnosť označovať nominovaný produkt alebo projekt názvom Národná cena za dizajn a získanej nominácie.

Článok 7

Kritériá hodnotenia

Základnými kritériami hodnotenia vo všetkých súťažných kategóriách sú:

- a) pôvodnosť, originalita a vysoká miera inovácie,

- b) technická a technologická vyspelosť,
- c) súlad estetického, funkčného, materiálového a ergonomického riešenia,
- d) etické, sociálne a ekologické aspekty,
- e) komunikačné, ochranné a finančno-nákladové aspekty,
- f) zrozumiteľnosť a rozpoznateľnosť,
- g) profesionálna kvalita zhotovenia.

Článok 8

Záverečné ustanovenie

1. Ďalšie podmienky, najmä vymedzenie obdobia vzniku súťažných prác, termíny predkladania súťažných prác a prezentácie výsledkov súťaže, určí a zverejní organizátor v rámci Súťažných podmienok príslušného ročníka.
2. Zrušuje sa platnosť Štatút súťaže Národná cena za dizajn č. MK-3170/2017-110/7323 z 15. mája 2017.
3. Zmeny Štatútu súťaže Národná cena za dizajn sa vykonávajú formou číslovaných písomných dodatkov s uvedením dátumu účinnosti. Dodatky vydáva Slovenské centrum dizajnu po dohode s Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky.
4. Tento štatút nadobúda účinnosť 15. marca 2022.

.....
Maroš Schmidt

riaditeľ Slovenského centra dizajnu

.....
Natália Milanová

ministerka kultúry Slovenskej republiky